

Global express

Gaurkotasuna ikasgelan

Etiopia: Lehorteaz haratago

1.

INTERMÓN OXFAM

DIANA CASELLAS - INTERMÓN OXFAM

1. Idatz itzazu 1. go argazkiak iradokitzen dizkizun 5 hitz.

2. Idatz itzazu 2. argazkiak iradokitzen dizkizun 5 hitz.

3. Zein lekuri uste duzu dagozkiola irudi hauek?

2. Euriak

huts egiten duenean

Herrialde berri bat aurkitzera gonbidatzen zaitugu ...

4. Zer dakizu Etiopiaz? Idatz itzazu herrialdeaz duzun ideia azaltzen duten bost hitz.

5. Bila ezazu Etiopiar buruzko ondoko informazioa.

Azalera:
Biztanleak:
Hiriburua:
Hizkuntzak:
Ibai nagusiak:
Klima:
Bizi-itxaropena jaiotzean:
BPG:
Sektore ekonomiko nagusiak:
Labore nagusiak:
Esportazioko produktu nagusiak:

Hemen aurki dezakezu: www.encarta.com eta www.guiadelmundo.org

6. Irakur itzazu arretaz izenburu hauek eta aldera itzazu aurreko jardueran eskuratutako informazioarekin.

Lehortea eta elikagai ezak hondamendi berri bat iragartzen dute Etiopian

LA VANGUARDIA, 18/11/2002

Etiopian, lehenengo behiak hiltzen dira, gero ahuntzak eta ondoren gizakiak

EL PAIS, 6/12/2002

Posible da 11 milioi lagun hiltzea gosez Etiopia eta Eritrean; bitartean, EEBB-en eta AEBen nekazaritza-politikak funtsezko zenbait produkturen ekoizpena geldiarazi eta soberakin batzuk suntsiarazten ditu.

EL PERIODICO, 24/11/02

7. Zergatik uste duzu iritsi dela egoera honetara Etiopia, "Afrikako bihitegia" ere deritzona?

3. Zergatik dago gosea Etiopian?

Orain badakizu Etiopiako gosearen zioetako bat lehortea dela, baina badira beste batzuk ere. Jarrai ezazu herrialdea gure egunkarietan albiste izatea eragin duten zioak zeintzuk diren ikertzen.

8. Irakur ezazu arretaz ondoko testua eta azpimarra itzazu egun Etiopiak bizi duen egoeran eragin dutela uste duzun zioak.

Etiopiaren paradoxa Afrika osoko bihitegia izan litekeela da. Jada 1984 eta 2000 urteetan lehorte gogorrek jasan izan ondoren ere, labore mota zabala eta munduko kaferik onenetakoa produzitzen duten lur oso emankorrak daude. Etiopia abelburu gehien dituen herrialde afrikarra da, gainera. Herrialdeko ekonomiak sekulako beherakada jasan du kafearen krisiaren ondorioz. Duela hilabete batzuk, txosten ofizial batek baieztatzen zuen: "Kafea eta laboreen prezio-beherakadak ekoizle txikiengan izango zuen eragina zela gobernuaren aurtengo buruhauste handiena". Gobernuaren kalkuluen arabera, ia 15 milioi familiaren biziraupena dago labore honen menpe, baina prezioa aurten amildu egin da. Nazioarteko merkataritzaren lege zorrotzek txirotasuna azkartu dute.

Niegak, Politika Ekonomikoko Ikerkuntza-Institutu Etiopiarreko Zuzendariak uste du "elikagai-krisi honen ezandarazlea lehortea izan bada ere, txirotasuna dela bere benetako zioa, eta hau herrialdeko nekazaritza-politikarekin estuki lotuta dago".

"Nekazaritza sektorearen garapenerako inbertsio-gabeziak eta kafearen prezioaren beherakada eta kanpo-zorren ordaintzaren ondorioz ahuldutako gobernuak, erabateko zaurgarritasun-egoeran utzi dute Etiopia", azaltzen du Diana Casellasek, Etiopian *Intermon Oxfam erakundeak duen borondatezko lankideak.

9. Lagun etiopiarren iruzkin desberdinak aurkezten dizkizugu. Lot ezazu lekuko bakoitza ondoko kontzeptuetako batekin:

1. Bete gabeko funtsezko premiak.

"Uztaitetik bi egunez bakarrik bota du euria", azaltzen du Tshoma Abera, nekazari etiopiarra.

2. Nekazaritzako azpiegituren gabezia.

"Aziendak ez du ia urik edaten eta argal eta ahul daude. Familia guztiak saiatzen gara hau saltzen diru gehiago eskuratzeko eta jateko alea erosi ahal izateko". Asiya Ali, afar abeltzaina.

3. Gobernu ahuldua.

"Gobernuak ez du bitartekorik berak bakarrik aurre egiteko krisi honi". Meies Zenawi, Lehen Ministro etiopiarra.

4. Lehorte.

"Kafea merkeago saldu behar dugunez, jada ezin dugu ez jantzirik erosi, ez medikuntza-gastuak ordaindu, ezta gure seme-alabak eskolara bidali ere. Gutariko askok idiak eta ahuntzak oso prezio baxuan saldu behar izan ditugu. Denok saiatzen gara landatzen dugun artoa janez bizirauten". Kafe ekoizle etiopiar txikiak.

5. Kanpo-zorra.

"Zenbat eta pobrezia gehiago, lurrean, hazi gehiagotan, ureztatze-sistematan ... inbertitzeko diru gutxiago eta, ondorioz, uzta kaskarragoak". Kelil Golie, Landatar Garapeneko bulegoko Burua.

6. Kafearen prezioaren beherakada.

Ezagutzen dituzu Etiopian gosea eragiten duten zioetako batzuk, eta baita goseak biztanleengan dituen eraginetako batzuk ere.

10. Emazu orain Etiopian bizi zarela eta ondoko pertsonaia hauetako bat zarela. Irakur ezazu arretaz zein egoeratan dauden eta erabaki ezazu zer egingo zenukeen zuk.

1. go egoera: **Nekazari familia**

Artoa landatzen duzuen lursail txiki bat lantzen duzuen familia bat zarete. Hamar behi ere badituzue, gainera. Aurten ez du euririk egin eta, ondorioz, uzta oso txarra izan da. Saldu eta erostera joaten zareten merkatuan artoaren prezioaren igoera ekarri du honek.

- Zein aukera dituzu? (Inguruko elkarte desberdinetako familia guztiak egoera berean daudela pentsatzen duzue).

2. egoera: **Kafe-ekoizle txikiak**

Kafea saltzeko lantzen duzuen familia bat zarete, eta lursailaren zati txiki bat iraupeneko laboreari ematen diozue (artoari, funtsean). Duela zenbait denboratik hona, pasatzen den urte bakoitzeko, kafea erosten dizuen enpresak diru gutxiago ordaintzen dizue kantitate berdinetatik. Lehen irabazten zenuten diruarekin zuen seme-alaben (bost dituzue) eskola, jantzia eta beste elikagai batzuk ordain zenitzaketen. Aurten, kafearen prezioa hain izan da baxua ezen ez baitzaizue iristen gastu guztiak estaltzeko.

- Zer egin dezakezue?

3. egoera: **Gobernu etiopiarra**

Egungo gobernu etiopiarreko kide zarete, putzu, errepide, eskola, ospitaleen ... eraikuntzan inbertitu ahal izateko aski dirurik ez duen gobernu txirotu baten kide. Zuen diru-sarrerak kafearen esportazioaren araberakoak dira funtsean, baina produktu honen prezioa amildu egin da azken 5 urteotan. Beste herrialde aberatsagoei kreditu garrantzitsuak eskatzen joan zarete, gainera, eta argi dago, urtero zorra korrituak barne ordaintzera behartuta zaudete. Oraindik duela 5 urteko kredituak zor dizkiozue Mundu Bankuari ... Orain, zuen herrialdeko biztanleak uzta txarreko urte baten ondorioak jasaten ari dira.

- Zer egin dezakezue egungo arazoa bideratzeko?
- Zein politika gara zenitzakete etorkizunean?

11. Irakur ezazu berriro 7. jarduera eta galderak berriro erantzuten saia zaitetz. Zer aldatuko zenuke orain?

4. Nork laguntzen du nor?

12. Eztabaida itzazue adierazpen hauek eta denon artean atera itzazue ondorioak.

- Hirugarren Munduko herrialde txirotuek herrialde aberatsei kanpo-zorra ordaintzeari utziko baliote, diru hau nekazaritza-sektorea garatu eta funtsezko premietarako inbertitu ahal izango lukete.
- Nazioarteko Merkataritzaren legeek herrialde aberatsei egiten diete mesede. Iparraldea bereak baino merkeagoak diren Hegoaldeko produktu manufakturatatu eta nekazaritzakoek suposa lezaketen lehiatik babesten den bitartean, Iparraldeko produktuek Hegoaldeko merkatuak gainezkatzen dituzte.
- Presio sozialari esker, *Nestle multinazionalak gobernu etiopiarrekin akordio batera iristea onartu du. *Nestlek bere 6 milioi dolarreko erreklamazioa 1'5 milioi dolarrera murriztuko du eta diru hau gosearen aurkako borroka-programetan inbertituko du.
- Iparraldek Hegoaldeari "laguntza" moduan ematen dion guztiaren halako 4'4-a igortzen diete Hegoaldeko herrialdeek Iparraldekoei kanpo-zorraren ordain kontzeptuan.